

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 19. travnja 2021.

Analiza presude

Gogić protiv Hrvatske

zahtjev br. 1605/14

presuda

povreda čl. 6. stavka 1. Konvencije – pravo na pošteno suđenje (pravo na pristup sudu)

Pogrešna pravna kvalifikacija i uputa koju su nižestupanjski sudovi dali podnositelju, a zbog koje je njegov odštetni zahtjev zastario predstavlja povredu prava na pristup sudu.

Zasjedajući u vijeću od 7 sudaca, Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) 8. listopada 2020. godine presudio je da je u predmetu podnositelja došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija).

Podnositelj zahtjeva profesionalni je košarkaš koji je s košarkaškim klubom D. imao ugovor o profesionalnom igranju košarke. S obzirom da se košarkaški klub nije pridržavao obveza isplate naknade za igranje, podnositelj zahtjeva je 2005. godine pokrenuo postupak radi raskida ugovora pred nadležnim tijelima Hrvatskog košarkaškog saveza (dalje: HKS). Nadležna tijela HKS-a, i to: Povjerenstvo za natjecanje HKS- kao prvostupanjsko tijelo i Arbitraža HKS-a kao drugostupanjsko tijelo, odlučili su u korist podnositelja. Ugovor o igranju košarke raskinut je na štetu kluba, a nadležna tijela ujedno su utvrdila i obvezu kluba naknaditi podnositelju štetu koja mu je nastala zbog raskida ugovora. Kako košarkaški klub D. nije postupio po odlukama HKS-a, podnositelj zahtjeva obratio se redovnim sudovima. Pred Općinskom građanskom sudom u Zagrebu pokrenuo je 2008. godine postupak radi naplate imovinskopravnog zahtjeva koji je okončan odbačajem tužbe 2010. godine odlukom Županijskog suda u Zagrebu. Naime, županijski sud smatrao je da je odluka HKS-a o raskidu ugovora *res iudicata* te da ima snagu arbitražnog pravorijeka. Odnosno, prema tom sudu odluka HKS-a predstavljala je ovršnu ispravu te podnositelj nije imao pravni interes za podnošenjem redovne tužbe već je trebao odmah pokrenuti postupak radi ovrhe. Ujedno, županijski sud naložio je podnositelju da košarkaškom klubu D. naknadi troškove postupka koje im je izazvao svojom neosnovanom tužbom. Pouzdajući se u zaključak županijskog suda, podnositelj zahtjeva predmetnom je sudu podnio prijedlog za ovrhu. Međutim, nakon što je županijski sud donio rješenje o ovrsi protiv kluba, 2012. godine Vrhovni sud Republike Hrvatske prihvatio je žalbu košarkaškog kluba i ukinuo rješenje o ovrsi zaključivši da odluka HKS-a nema snagu *res iudicate*, te da odluke tijela HKS-a nisu arbitražni pravorijek koji se može izravno izvršiti.

Naknadno podnesenu ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva Ustavni sud Republike Hrvatske odbacio je 2013. godine.

Pred Europskim sudom podnositelj zahtjeva prigovorio je da mu je zbog opisanog postupanja hrvatskih sudova povrijeđeno pravo na pristup sudu sukladno čl. 6. stavkom 1. Konvencije.

Nakon što je utvrdio nespornu primjenu članka 6. stavak 1. Konvencije u predmetu podnositelja, jer se sporna pitanja odnose na zahtjev za naknadu (*Shulepova protiv Rusije*, stavak 60.), Europski sud je ocijenio da je zahtjev podnositelja dopušten. Naime, u odnosu na prigovor Vlade da podnositelj nije iskoristio raspoloživa pravna sredstva prije nego je podnio zahtjev pred Europskim sudom, taj Sud je istaknuo da podnositelj nije imao pravni interes podnijeti izvanrednu reviziju. S obzirom da odluka županijskog suda iz 2012. godine kojom je tužba podnositelja odbačena nije dovela u sumnju podnositeljevu novčanu tražbinu, on nije bio dužan niti podnijeti reviziju. S druge strane, podnositeljevu eventualnu obvezu podnošenja nove tužbe nakon što je Vrhovni sud ukinuo rješenje o ovrsi ocijenivši da odluka tijela HKS-a ne predstavlja *res iudicatu*, Europski sud je odlučio razmotriti zajedno s pitanjem o osnovanosti zahtjeva.

Europski sud je uvodno upozorio da odluka Vrhovnog suda otvara pitanje pristupa sudu, a ne ovrhe arbitražnog pravorijeka. Naime, sukladno utvrđenim općim načelima (*Grkokatolička župa Lupeni i drugi protiv Rumunjske* [VV], stavak 86.), članak 6. stavak 1. Konvencije osim prava na pokretanje postupka ujedno jamči i pravo od suda ishoditi rješenje spora jer bi u protivnom to pravo bilo iluzorno i teoretsko. Razilaženje sudova nižeg stupnja i Vrhovnog suda u definiranju pravne kvalifikacije odluke nadležnih tijela HKS-a, točnije ima li ona status *res iudicate* ili nema, te posljedično i ispravnog procesno-pravnog puta u svrhu naplate tražbine od košarkaškog kluba doveli su do toga da je u predmetu podnositelja nastupila zastara prije nego je uspio ishoditi konačno „rješenje“ spora. Navedeno, prema ocjeni Europskog suda, svakako predstavlja miješanje u njegovo pravo na pristup sudu.

Odluku o neopravdanosti predmetnog miješanja, Europski sud donio je na temelju činjenice da u predmetu podnositelja konačna odluka nije donesena zbog greške općinskog i županijskog suda. Isti su naime pogrešno odbacili inicijalnu tužbu podnositelja nakon što su također pogrešno zaključili da odluka tijela HKS-a predstavlja presuđenu stvar. Pritom su i pogrešno uputili podnositelja kako dalje postupati u predmetu, a što je u konačnici rezultiralo time da je podnositeljeva tražbina prema košarkaškom klubu zastarjela. S druge strane, Europski sud je ocijenio, da se postupanju podnositelja u postupku pred nacionalnim tijelima ne može ništa zamjeriti. Podnositelj je bio ustrajan u svom zahtjevu te postupao sukladno pozitivno pravnim propisima i uputama sudova. S obzirom da se od podnositelja ne može očekivati da snosi teret štetnih pogrešaka nacionalnih tijela (*Zubac protiv Hrvatske*, stavak 90.), miješanje u pravo podnositelja Europski sud je ocijenio neopravdanim.

Slijedom navedenog, Europski sud je odbacio i prigovor zastupnice Republike Hrvatske o obvezi podnositelja da podnese novu tužbu nakon odluke Vrhovnog suda te je utvrdio da je podnositelju bio onemogućen pristup sudu protivno članku 6. stavak 1. Konvencije.

Podnositelju zahtjeva dosuđena je pravedna naknada u iznosu od 16.555,62 eura na ime materijalne štete te 6.000,00 eura na ime naknade nematerijalne štete. Ujedno, podnositelju je Europski sud dosudio i 6.560,60 eura na ime troškova i izdataka.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2021. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskom sudom za ljudska prava